

הַלְבוֹת שַׁבַּת פֶּרֶק כּד

א. יֵשׁ דְּבָרִים שֶׁהֵן אֲסוּרִין בַּשַּׁבָּת, אֵף עַל פִּי שְׁאִינֶן דּוּמִין לְמִלְאכָה, וְאִינֶם מְבִיאִין לִידֵי מִלְאכָה; וּמִפְּנֵי מַה נֶּאֱסָרוּ מִשּׁוּם שְׁנֵאמָר "אִם-תָּשִׁיב מִשַּׁבַּת רַגְלֶךָ, עֲשׂוֹת חֲפָצֶךָ בַּיּוֹם קִדְשִׁי" (ישעיהו נח, יג), וְנֵאמָר "וּכְבַּדְתּוּ מַעֲשׂוֹת דְּרָכֶיךָ, מִמִּצְוֹת חֲפָצֶךָ וְדִבְרֵי דְבָר" (שם). לְפִיכָךְ אֲסוּר לְאָדָם לְהֵלֵךְ בַּחֲפָצָיו בַּשַּׁבָּת, וְאִפְלוּ לְדַבֵּר בִּהֶן, כְּגוֹן שֶׁיִּדְבֹּר עִם שְׂתָפוֹ מַה יִּמְכַּר לְמַחֵר אוֹ מַה יִּקְנֶה, אוֹ הֵיכֵן יִבְנֶה בֵּית זֶה, וּבָאֵי זֶה סְחוּרָה יֵלֵךְ לְמָקוֹם פְּלוֹנִי כָּל זֶה וְכִיּוֹצֵא בּוֹ, אֲסוּר: שְׁנֵאמָר "וְדִבְרֵי דְבָר", דְּבוּר אֲסוּר; וְהִרְהוּר מִתֵּר.

ב. אֲסוּר לְאָדָם לְפַקֵּד גְּנוּזָתוֹ וּשְׂדוּתָיו בַּשַּׁבָּת, כְּדִי לִרְאוֹת מַה הֵן צְרִיכִין, אוֹ הֵיכֵן הֵן פְּרוּתֵיהֶן שֶׁהֵרִי זֶה מֵהֵלֵךְ, לַעֲשׂוֹת חֲפָצָיו. וְכֵן אֲסוּר לְאָדָם שְׂיִצֵּא בַּשַּׁבָּת עַד סוֹף הַתְּחוּם וְיֵשֵׁב שָׁם עַד שֶׁתַּחֲשֹׁךְ, כְּדִי שִׁיְהִיָּה קָרוֹב לַעֲשׂוֹת חֲפָצָיו בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת שֶׁהֵרִי נִמְצָא הַלּוֹכוֹ בַּשַּׁבָּת, לַעֲשׂוֹת חֲפָצָיו.

ג. בְּמַה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּשֶׁהַחֲשִׁיד עַל הַתְּחוּם לַעֲשׂוֹת דְּבָר שְׁאֲסוּר לַעֲשׂוֹתוֹ בַּשַּׁבָּת; אֲבָל אִם הַחֲשִׁיד לַעֲשׂוֹת דְּבָר שֶׁמִּתֵּר לַעֲשׂוֹתוֹ בַּשַּׁבָּת, הֵרִי זֶה מִתֵּר. פִּיֶּצֶד: אֵין מַחֲשִׁיכִין עַל הַתְּחוּם לְהִבִּיא פְּרוֹת מִחֲבָרִין, אוֹ לְשַׁכֵּר פּוּעֵלִין; אֲבָל מַחֲשִׁיד הוּא לְשַׁמֵּר פְּרוֹת, שֶׁהֵרִי מִתֵּר לְשַׁמֵּר בַּשַּׁבָּת. וּמַחֲשִׁיד לְהִבִּיא בְּהֵמָה אוֹ פְּרוֹת תְּלוּשִׁין: שֶׁהִבְהֵמָה קוּרָא לָהּ וְהִיא בָּאָה, אֵף עַל פִּי שֶׁהִיא חוּץ לַתְּחוּם; וּפְרוֹת תְּלוּשִׁין אֵלוֹ הֵיוּ שֵׁם מַחֲצוֹת, הֵיכֵן מִתֵּר לְהִבִּיאָן בַּשַּׁבָּת. וְכֵן אוֹמֵר אָדָם לְחֲבֵרוֹ, לְכָרֵךְ פְּלוֹנִי אֲנִי הוֹלֵךְ לְמַחֵר, שָׂאֵם הֵיוּ שֵׁם בְּרַגְנִים, הֵיכֵן הוֹלֵךְ לְשֵׁם בַּשַּׁבָּת. וְכֵן כָּל כִּיּוֹצֵא בְּזֶה.

ד. מִתֵּר לְאָדָם לֹאמַר לְפּוּעֵל, הִנֵּרְאָה שֶׁתַּעֲמִיד עִמִּי לַעֲרֹב; אֲבָל לֹא יֹאמַר לוֹ, הֵיכֵן נָכוֹן לִי לַעֲרֹב שְׁנִמְצָא עוֹשֶׂה חֲפָצָיו בַּשַּׁבָּת. וְאֲסוּר לָרוּץ וּלְדַלֵּג בַּשַּׁבָּת, שְׁנֵאמָר "מַעֲשׂוֹת דְּרָכֶיךָ" (ישעיהו נח, יג) שֶׁלֹּא יִהְיֶה הַלּוֹכֵךְ בַּשַּׁבָּת כֶּהֱלֹכֵךְ שְׁלַחַל. וְיִוָּרֵד אָדָם בּוֹר וְשִׁיחַ וּמַעְרָה, אִפְלוּ הֵן מֵאָה אֲמָה; וּמִטֵּפֶס וְיִוָּרֵד וְשׁוּתָהּ, וּמִטֵּפֶס וְעוֹלָה. וְאֲסוּר לְהִרְבּוֹת בְּשִׁיחָה בְּטִלָּה בַּשַּׁבָּת, שְׁנֵאמָר "וְדִבְרֵי דְבָר" (שם) שֶׁלֹּא יִהְיֶה דְּבוּרֶךָ שְׁלַחַל כְּדְּבוּרֶךָ שֶׁלְשַׁבָּת.

ה. מִתֵּר לָרוּץ בַּשַּׁבָּת לְדַבֵּר מִצְוָה, כְּגוֹן שֶׁיִּרְוֹץ לְבֵית הַכְּנֶסֶת, אוֹ לְבֵית הַמִּדְרָשׁ; וּמַחֲשִׁבִין חֲשִׁבוֹנוֹת שְׁלִמְצוּהָ, וּמוֹדִדִין מְדִידָה שְׁלִמְצוּהָ, כְּגוֹן מִקְוֶה לִידַע אִם יֵשׁ כֶּשֶׁעוֹר, אוֹ בְּגַד לִידַע אִם מְקַבֵּל טְמֵאָה. וּפּוֹסְקִין צְדָקָה לַעֲנִיִּים. וְהוֹלְכִין לְבִתֵּי כְּנִסְיוֹת וּלְבִתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וְאִפְלוּ לְתַרְטִיאוֹת וּטְרַקְלִין שְׁלִגְזִיִּים, לְפַקֵּחַ עַל עֲסָקֵי רַבִּים בַּשַּׁבָּת. וּמַשְׁדִּכִין עַל הַתִּינֵקֶת לְאַרֶס, וְעַל הַתִּינּוֹק לְלַמְדּוֹ סֵפֶר וּלְלַמְדּוֹ אֲמֻנוֹת. וּמַבְקָרִין חוֹלִין, וּמִנְחָמִים אֲבֵלִים; וְהַנִּכְנָס לְבִקֵּר אֶת הַחוּלָה, אוֹמֵר שַׁבַּת הִיא מְלֻזָּעָה, וְרַפּוּאָה קְרוּבָה לְבוֹא. וּמַחֲשִׁיכִין עַל הַתְּחוּם לְפַקֵּחַ עַל עֲסָקֵי כָּלָה, וְעַל עֲסָקֵי הַמֵּת לְהִבִּיא לוֹ אֶרֶון וְתִכְרִיכִין. וְאוֹמֵר לוֹ לֵךְ לְמָקוֹם פְּלוֹנִי, לֹא מִצְאָתָ שֵׁם הֵבֵא מִמָּקוֹם פְּלוֹנִי, לֹא מִצְאָתָ בְּמִנְהָ הֵבֵא בְּמֵאֲתִים וּבְלִבְדָּ שֶׁלֹּא יִזְכֹּר לוֹ סְכוּם מְקָח. שֶׁכָּל אֵלוֹ וְכִיּוֹצֵא בִּהֶן מִצְוָה הֵן, וְנֵאמָר "עֲשׂוֹת חֲפָצֶךָ" (ישעיהו נח, יג): חֲפָצֶיךָ אֲסוּרִין, חֲפָצֵי שָׁמַיִם מִתְרִין.

ו. מִפְּלִיגִין בֵּינֵם הַגְּדוֹל בְּעֶרֶב שַׁבַּת, לְדַבֵּר מִצְוָה; וּפּוֹסֵק עִמּוֹ

לשבת, ואינו שובת. ומפירין נדרים בשבת, בין לצורך שבת בין שלא לצורך שבת; ונשאלין להכם על נדרים שהן לצורך השבת ומתירין, אף על פי שהיה להן פנאי להתירן קדם השבת: שדברים אלו, דברי מצוה הן.

ז. אין עונשין בשבת; אף על פי שהענש מצות עשה, אינה דוחה שבת. כיצד הרי שנתחייב בבית דין מלקות או מיתה, אין מלקין אותו ואין ממיתין אותו בשבת: שנאמר "לא-תבערו אש, בכל משבתיכם, ביום, השבת" (שמות לה, ג) זו אזהרה לבית דין, שלא ישרפו בשבת מי שנתחייב שרפה; והוא הדין, לשאר ענשין.

ח. מתר לאדם לשמר פרותיו בשבת, בין תלושים בין מחברים; ואם בא אדם לטל מהן, או בהמה וחייה לאכל מהן גוער בהן ומפה בהן, ומרחיק. והלוא דבר זה מחפציו הוא, ולמה הוא מתר מפני שלא נאסר אלא להקנות לעצמו חפצים שאינן עתה מצויים, או להשתפר ולהרויח ולהטפל בהנאה שתבוא לידו; אבל לשמר ממונו שכבר בא לידו, עד שיעמד כמות שהוא מתר: הא למה זה דומה, לנוצל ביתו מפני הגנבים.

ט. המשמר זרעיו מפני העופות, ומקשאו ומדלעיו מפני החיה לא יספק ולא ירקד, כדרך שעושה בחל: גזרה, שמה יטל צרור ויזרק ארבע אמות ברשות הרבים.

י. כל הדברים שהן אסורין משום שבת, לא גזרו עליהן בין השמשות, אלא בעצמו שליום הוא, שהן אסורין; אבל בין השמשות, מתירין: והוא, שיהיה שם דבר מצוה או דחק. כיצד: מתר לו בין השמשות לעלות באילן או לשוט על פני המים, להביא לולב או שופר; וכן מוריד מן האילן או מוציא מן הפרמלית, ערוב שעשה. וכן אם היה טרוד ונחפז, ונצרך לדבר שהוא משום שבת בין השמשות הרי זה מתר. אבל אם לא היה שם דחק, ולא דבר מצוה אסור. לפיכך אין מעשרין את הודאי בין השמשות, אף על פי שאסור הפרשת המעשר בשבת משום שבת; אבל מעשרים את הדמאי.

יא. קטן שעשה בשבת דבר שהוא משום שבת, כגון שתלש מעציץ שאינו נקוב, או טלטל בכרמלית אין בית דין מצוין להפרישו. וכן אם הניחו אביו, אין ממחין בידו.

יב. אסרו חכמים לטלטל מקצת דברים בשבת, כדרך שהוא עושה בחל. ומפני מה נגעו באסור זה אמרו, ומה אם הזהירו נביאים וצוו שלא יהיה הלוכך בשבת כהלוכך בחל, ולא שיחת השבת כשיחת החל, שנאמר "ודבר דבר" (ישעיהו נח, יג); קל וחמר, שלא יהיה טלטול בשבת כטלטול בחל כדי שלא יהיה כיום חל בעיניו, ויבוא להגביה ולתקן כלים מפנה לפנה, או מבית לבית, או להצניע אבנים וכיוצא בהן: שהרי הוא בטל ויושב בביתו, ויבקש דבר שיתעסק בו; ונמצא שלא שבת, ובטל הטעם שנאמר בתורה "למען ינוח" (שמות כג, יב; דברים ה, יג).

יג. ועוד, כשיבקר ויטלטל כלים שמלאכתן לאסור, אפשר שיתעסק בהן מעט, ויבוא לידי מלאכה. ועוד, מפני שמקצת העם אינם בעלי אמוניות, אלא בטלין כל ימיהן, כגון הטילין ויושבי קרנות, שכל ימיהן הן שובתים ממלאכה; ואם היה מתר להלך ולדבר ולטלטל כשאר הימים, נמצא שלא שבת שבייתה

הנפֿקֿת ; לִפְיֶכָּךְ שְׁבִיתָהּ מִדְּבָרִים אֵלּוּ, הִיא שְׁבִיתָהּ הַשְׁוּוּה בְּכָל אָדָם. וּמִפְּנֵי דְבָרִים אֵלּוּ, נִגְעוּ בְּאִסּוּר הַטְּלָטוּל ; וְאִסְרוּ שְׁלֹא יִטְלָטֵל אֵלָּא כָּלִים הַצָּרִיךְ לָהֶם, כִּמּוֹ שִׁיתְבָּאָר.

הַלְבוֹת שַׁבַּת פֶּרֶק כֹּה

א. יֵשׁ כָּלִי שְׁמֹלֵאכְתּוֹ לְהִתֵּר, וְהוּא הַכָּלִי שְׁמִתָּר לַעֲשׂוֹת בּוֹ בַּשַּׁבָּת דְּבַר שְׁנַעֲשֶׂה לוֹ כְּגוֹן כּוֹס לְשִׁתּוֹת בּוֹ, וְקַעֲרָה לֶאֱכֹל בָּהּ, וְסָפִין לְחִתְּךָ בּוֹ בָּשָׂר וּפֶת, וְקָרְדִם לִפְצַע בּוֹ אֲגוּזִים, וְכִיּוּצָא בְּהֵן.

ב. וְיֵשׁ כָּלִי שְׁמֹלֵאכְתּוֹ לְאִסּוּר, וְהוּא הַכָּלִי שְׁאִסּוּר לַעֲשׂוֹת בּוֹ בַּשַּׁבָּת דְּבַר שְׁנַעֲשֶׂה לוֹ כְּגוֹן מִכְתָּשֶׁת וּרְחִים וְכִיּוּצָא בְּהֵן, שְׁאִסּוּר לְכַתֵּשׁ וּלְטַחֵן בַּשַּׁבָּת.

ג. כָּל כָּלִי שְׁמֹלֵאכְתּוֹ לְהִתֵּר בֵּין הֵיָה שְׁלַעֲץ, אוֹ שְׁלַחֲרָס, אוֹ שְׁלֵאָבֶן, אוֹ שְׁלִמְתַּכְתּוֹ מִתֵּר לְטְלָטְלוֹ בַּשַּׁבָּת, בֵּין בַּשְּׁבִיל עֲצָמוֹ שְׁלִכְלִי, בֵּין לְצַרְךָ מְקוֹמוֹ, בֵּין לְצַרְךָ גּוּפּוֹ. וְכָל כָּלִי שְׁמֹלֵאכְתּוֹ לְאִסּוּר בֵּין הֵיָה שְׁלַעֲץ, אוֹ שְׁלַחֲרָס, אוֹ שְׁלֵאָבֶנִים, אוֹ שְׁלִמְתַּכְתּוֹ מִתֵּר לְטְלָטְלוֹ בַּשַּׁבָּת, בֵּין לְצַרְךָ גּוּפּוֹ, בֵּין לְצַרְךָ מְקוֹמוֹ ; אֲבָל בַּשְּׁבִיל עֲצָמוֹ שְׁלִכְלִי, אִסּוּר.

ד. פִּיּוּצָד : מְטָלְטֵל הוּא אֶת הַקַּעֲרָה שְׁלַעֲץ לֶאֱכֹל בָּהּ, אוֹ לִישֵׁב בְּמְקוֹמָהּ ; אוֹ כְּדֵי שְׁלֹא תִגָּב, וְזֶה הוּא בַּשְּׁבִיל עֲצָמוֹ. וְכֵן אִם טְלָטֵל אוֹתָהּ מִן הַחֲמָה, כְּדֵי שְׁלֹא תִיבַשׁ וְתִשָּׁבֵר, אוֹ מִן הַגְּשָׁמִים, כְּדֵי שְׁלֹא תִתְפַּח וְתִפְסֹד הָרִי זֶה טְלָטוּל בַּשְּׁבִיל עֲצָמָה ; וּמִתֵּר, מִפְּנֵי שְׁמֹלֵאכְתָּהּ לְהִתֵּר.

ה. וְכֵן מְטָלְטֵל הוּא הָרְחִים אוֹ הַמִּכְתָּשֶׁת לְשִׁבֵּר עָלֶיהָ אֲגוּזִים, אוֹ לַעֲלוֹת עָלֶיהָ לְמִטָּה וְזֶה הוּא לְצַרְךָ גּוּפּוֹ ; אוֹ לִישֵׁב בְּמְקוֹמָהּ. אֲבָל אִינוּ מְטָלְטֵלָה כְּדֵי שְׁלֹא תִשָּׁבֵר, וְלֹא כְּדֵי שְׁלֹא תִגָּב. וְכֵן כָּל פִּיּוּצָא בְּזֶה.

ו. וְכָל שְׂאִינוֹ כָּלִי כְּגוֹן אֲבָנִים, וּמַעוֹת, וְקָנִים, וְקוּרוֹת, וְכִיּוּצָא בְּהֵן אִסּוּר לְטְלָטְלָן. אֲבָן גְּדוֹלָה אוֹ קוּרָה גְּדוֹלָה אֶף עַל פִּי שְׁהִיא נְטֹלֶת בַּעֲשָׂרָה בְּנֵי אָדָם אִם יֵשׁ תּוֹרֶת כָּלִי עָלֶיהָ, מְטָלְטֵלִים אוֹתָהּ. דְּלִתּוֹת הַבֵּית אֶף עַל פִּי שְׁהֵן כָּלִים, לֹא הוֹכֵנוּ לְטְלָטוּל ; לִפְיֶכָּךְ אִם נִתְפָּרְקוּ, אִפְּלוּ בַּשַּׁבָּת אֵין מְטָלְטֵלִין אוֹתָן. וְכֵן הָעֵפֶר וְהַחֹל וְהַמֵּת, אֵין מְזִיזִין אוֹתָן מִמְּקוֹמָן ; וְכֵן שְׁמוֹנָה חֵי הָרִי הוּא כְּאֲבָן, וְאִסּוּר לְטְלָטְלוֹ.

ז. מִתֵּר לְטְלָטְלֵל הַכָּלִי, אִפְּלוּ שְׁלֹא לְצַרְךָ תִּשְׁמִישׁוֹ, אֵלָּא לַעֲשׂוֹת בּוֹ מְלָאכָה, שְׁלֹא נַעֲשֶׂה לְשִׁמְשָׁהּ. פִּיּוּצָד נוֹטֵל אָדָם קָרְנֵס לִפְצַע בּוֹ אֲגוּזִים, קָרְדִם לְחִתְּךָ בּוֹ דְּבִלָּה, מְגֵרָה לְגוּר בָּהּ אֶת הַגְּבִנָּה, מְגֵרָפָה לְגֵרֶף בָּהּ אֶת הַגְּרָגְרוֹת, אֶת הָרִחַת וְאֶת הַמְּזִלֵּג לְתֵת עָלָיו אֲכָל לְקָטָן, אֶת הַכּוֹשׁ וְאֶת הַכֹּדֶכֶד לְדַחֵף בּוֹ, מַחֲטָה שְׁלִסְקָאִין לְפַתֵּחַ בּוֹ אֶת הַדֵּלֶת, אֶת הַמִּכְתָּשֶׁת לִישֵׁב עָלֶיהָ. וְכֵן כָּל פִּיּוּצָא בְּזֶה.

ח. וּמְטָלְטֵל אָדָם מַחֲטָה שְׁלִידַת הַשְּׁלֵמָה, לְטַל בָּהּ אֶת הַקּוּץ ; אֲבָל אִם נִטֵּל הַקָּצָה הַנִּקְוֶה שְׁלָהּ, אוֹ הַקָּצָה הַחֵד אֵין מְטָלְטֵלִין אוֹתָהּ. וְאִם הִיָּתָה גֵּלָם וְעֵדִין לֹא נִקְבָּה, מִתֵּר לְטְלָטְלָהּ.

ט. כל כלי שמקפיד עליו שמא יפחתו דמיו כגון כלים המקצים לסחורה, וכלים היקרים ביותר שמקפיד עליהן שמא יפסדו אסור לטלטלן בשבת; וזה הוא הנקרא מקצה מחמת חסרון כיס, כגון המסר הגדול, ויתד שלמחרשה, וספין שלטבחים, וחרב שלאשכפים, וחצין החרשים, וקרנס הבשמים, וכיוצא בהן.

י. כל כלי שהקצה מחמת האסור, אסור לטלטלו כגון נר שהדליקו בו בשבת, והמנורה שהיה הנר עליה, ושלחן שהיו עליו מעות. אף על פי שכבה הנר, או שנפלו המעות אסור לטלטלן: שכל כלי שהיה אסור לטלטלו בין השמשות נאסר לטלטלו כל השבת כלה, אף על פי שהלך דבר שגרם לו האסור. אבל כלי המקצה מחמת מאוס כגון נר ישן שלנפט, וכלי הצואה, וכיוצא בהן מתיר לטלטלן בשבת, אם הצורך להן.

יא. כל הכלים הנטלין בשבת שנתפרקו דלתותיהן, כגון דלתות תבה ומגדל בין שנתפרקו בשבת, בין שנתפרקו קדם השבת מתיר לטלטל אותן דלתות. וכן כל הכלים הנטלין בשבת שנשברו בין קדם שבת, בין בשבת שבריהן נטלין: והוא, שיהיו עושין מעין מלאכה; כיצד שברי ערבה לכסות בהן את פי החבית, שברי זכוכית לכסות בהן את פי הפך, וכן כל כיוצא בזה. אבל אם אין השברים ראויין למלאכה כלל, אסור לטלטלן.

יב. כל כסויי הכלים, נטלים בשבת והוא, שיש תורת כלי עליהן. היה כלי מחבר בקרקע, כגון חבית הטמונה בארץ אם יש לכסוי שלה בית אחיזה, מטלטלין אותו; ואם לאו, אין מטלטלין אותו. וכן כסויי הקרקעות, כגון בורות וחריצין אין מטלטלין כסוי שלהן, אלא אם כן יש לו בית אחיזה. כסוי התנור אף על פי שאין לו בית אחיזה, מתיר לטלטלו.

יג. שני דברים, אחד אסור לטלטלו ואחד מתיר לטלטלו, והן סמוכים זה לזה או זה על זה או זה בזה, ובזמן שמטלטלין אחד מהן יטלטל השני אם היה צריך לדבר שמתיר לטלטלו, מטלטלו ואף על פי שדבר האסור מטלטל עמו; ואם היה צריך לטלטל דבר האסור, לא יטלטלנו באותו דבר המתיר.

יד. כיצד: פגה שהיתה טמונה בתבן, והררה שהיתה על גבי הגחלים תוחבן בכוש או בכדכד ונוטלן, ואף על פי שהתבן והגחלים ננערים בשעת נטילה; וכן לפת או צנונות שהיו טמונים בעפר, ומקצת העלים מגלים שומטן בשבת בעלה שלהן, ואף על פי שהעפר ננער. אבל אם היה כפר או תינוק על גבי האבן, או על גבי הקורה לא יטלטל האבן או הקורה, בכפר או בתינוק שיש עליה. וכן כל כיוצא בזה.

טו. נוטל אדם את בנו שיש לו געגועין עליו, והאבן בידו; אבל לא דינר שאם יפל הדינר, יטלנו האב בידו. כלכלה שהיתה נקיבה, וסתם נקב שלה באבן מתיר לטלטלה, שהרי האבן נעשת כדפון. היתה הכלכלה מלאה פרות, והאבן בתוך הפרות אם היו הפרות רטבים כגון ענבים ותתים, נוטל אותה כמות שהיא: שאם ינער הפרות, יטנפו בעפר; ובמקום הפסד, לא גזרו.

טז. חבית ששכח אבן על פיה מטה על צדה, והיא נופלת;

הִיָּתָה בֵּין הַחֲבִיּוֹת, מִגְבִּיָּהָ לְמָקוֹם אַחֵר וְהָאֶבֶן עָלֶיהָ, וּמָטָה
עַל צֵדָה שָׁם, וְהָאֶבֶן נּוֹפֶלֶת. וְכֵן הַשּׁוֹכֵחַ מַעוֹת עַל הַכּוֹר, וְצָרָךְ
לַכּוֹר נּוֹעֵר אֶת הַכּוֹר, וְהֵן נּוֹפְלוֹת; וְאִם צָרָךְ לְמָקוֹם הַכּוֹר, נּוֹטֵל
אֶת הַכּוֹר וְהַמַּעוֹת עָלָיו. אָבָל אִם הֵנִיחַ הַמַּעוֹת מֵעֶרֶב שַׁבָּת עַל
הַכּוֹר, אוֹ הֵנִיחַ הָאֶבֶן עַל פִּי הַחֲבִית הָרִי אִלּוּ אֲסוּרִין לְטַלְטֵלָן,
וְאִפְלוּ נָפְלוּ הַמַּעוֹת וְהָאֶבֶן: שֶׁהָרִי נֶעֱשֶׂה בְּסִיס לְדַבֵּר הָאֲסוּר.

יז. הָאֶבֶן שֶׁבִּקְרוּיָהּ אִם מְמַלְאִין בָּהּ, וְאִינָהּ נּוֹפֶלֶת, הָרִי הִיא
בְּמִקְצַת הַקְּרוּיָהּ, וּמִתֵּר לְמַלְאוֹת בָּהּ; וְאִם לֹא, אֵין מְמַלְאִין
בָּהּ. בְּגֵד שֶׁעַל הַקֶּנֶה, שׁוֹמְטוֹ מִן הַקֶּנֶה.

יח. פְּרוֹת שְׂאֵסוּר לְאָכֹלָן כְּגוֹן פְּרוֹת שְׂאִינָם מַעֲשָׂרִין, אִפְלוּ הֵן
חֲיִבִּין בְּמַעֲשֵׁר מִדְּבָרֵיהֶם, אוֹ מַעֲשֵׁר רֵאשׁוֹן שְׁלֹא נִטְלָה תְּרוּמָתוֹ,
אוֹ תְּרוּמָה טְמֵאָה, אוֹ מַעֲשֵׁר שְׁנִי וְהַקֹּדֶשׁ שְׁלֹא נִפְדּוּ כְּהִלְכָתָן
אֲסוּר לְטַלְטֵלָן; אָבָל הַדְּמָאִי, הוֹאִיל וְרֵאשׁוֹי לְעֻנְיִים, וְכֵן מַעֲשֵׁר
שְׁנִי וְהַקֹּדֶשׁ שֶׁפָּדִין, אֵף עַל פִּי שְׁלֹא נָתַן הַחֲמֵשׁ מִתֵּר לְטַלְטֵלָן.

יט. מְטַלְטֵל יִשְׂרָאֵל הַתְּרוּמָה, אֵף עַל פִּי שְׂאִינָהּ רֵאשׁוֹי לּוֹ;
וּמְטַלְטֵלִין תְּרוּמָה טְמֵאָה עִם הַטְּהוֹרָה אוֹ עִם הַחֲלִין, אִם הָיוּ
שְׁנֵיהֶם בְּכָלִי אֶחָד. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּשִׁהֲיָתָהּ הַטְּמֵאָה
לְמָטָה, וְהָיוּ פְּרוֹת הַמִּטְנָפִין בְּקֶרֶקַע שְׂאֵם יִנְעַר אוֹתָן, יִפְסְדוּ.
אָבָל אִם הָיוּ אֲגוּזִים וּשְׂקָדִים וְכִיּוּצָא בָּהֵן נּוֹעֵר הַכָּלִי, וְנוֹטֵל
הַטְּהוֹרָה אוֹ הַחֲלִין; וּמִנִּיחַ הַטְּמֵאָה. וְאִם הָיָה צָרִיךְ לְמָקוֹם
הַכָּלִי בֵּין שֶׁהַטְּהוֹרָה לְמַעֲלָה בֵּין שֶׁהִיָּתָה לְמָטָה, מְטַלְטֵל הַכָּל
כְּאֶחָד.

כ. מִדְּבַר שְׁלֹא־בָנִים שֶׁחָשַׁב עָלָיו מִבְּעוֹד יוֹם אִם לְמָדוּם, מִתֵּר
לִישֵׁב עָלֶיהָ לְמַחֵר; וְאִם לֹא, אֲסוּר. חֲרִיּוֹת שֶׁלְדָקֵל שֶׁגִּרְדָן
לְעֻצִּים, וְנִמְלָךְ עָלֶיהָ מֵעֶרֶב שַׁבָּת לִישִׁיבָהּ מִתֵּר לְטַלְטֵלָן; וְכֵן
אִם יָשַׁב עָלֶיהָ מֵעֶרֶב שַׁבָּת, מִתֵּר לְטַלְטֵלָן.

כא. הַקָּשׁ שֶׁעַל הַמָּטָה לֹא יִנְעֻנְעוּ בִּידוֹ, אָבָל מִנְעֻנְעוֹ בְּגוּפוֹ;
וְאִם הָיָה מֵאֲכָל בְּהֵמָה, מִתֵּר לְטַלְטֵלוֹ. וְכֵן אִם הָיָה עָלָיו כּוֹר אוֹ
סֹדִין וְכִיּוּצָא בָּהֵן מִנְעֻנְעוֹ בִּידוֹ, שֶׁהָרִי נֶעֱשֶׂה כְּמִי שִׁישֵׁב עָלָיו
מִבְּעוֹד יוֹם. הַמְכָּנִיס קֶפֶה שֶׁלְעַפֹּר לְבֵיתוֹ אִם יָחַד לָהּ קָרֵן זְוִית
מֵעֶרֶב שַׁבָּת מְטַלְטֵלוֹ בַּשַּׁבָּת, וְעוֹשֶׂה בּוֹ כָּל צָרְכָיו.

כב. אֲסוּר לְבַטֵּל כָּלִי מִהֲכֻנּוֹ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּסוּתֵר. כִּיצַד:
לֹא יִתֵּן כָּלִי תַּחַת הַנֵּר בַּשַּׁבָּת, לְקַבֵּל אֶת הַשֶּׁמֶן הַנוֹטֵף שֶׁהַשֶּׁמֶן
שֶׁבִּנְיָן, אֲסוּר לְטַלְטֵלוֹ, וְכִשְׁיִפֵּל לְכָלִי, יֵאָסֵר טַלְטוּל הַכָּלִי שֶׁהָיָה
מִתֵּר; וְכֵן כָּל כִּיּוּצָא בָּזֶה. לְפִיכָךְ אֵין נוֹתְנִין כָּלִי תַּחַת הַתְּרֻנְגָּלָת
לְקַבֵּל בִּיצָתָהּ, אָבָל כּוֹפֶה הוּא הַכָּלִי עָלֶיהָ. וְכֵן כּוֹפֶה הַכָּלִי עַל
כָּל דְּבַר שְׂאֵסוּר לְטַלְטֵלוֹ, שֶׁהָרִי לֹא בָטָלוֹ: שְׂאֵם יַחֲפֵץ, יִטְלָנוּ.

כג. נוֹתְנִין כָּלִי תַּחַת הַדֶּלֶף; וְאִם נִתְמַלָּא הַכָּלִי שׁוֹפֵךְ וְשׁוֹנָה,
וְאִינוּ נִמְנָע: וְהוּא, שִׁיְהִיָּה הַדֶּלֶף רֵאשׁוֹי לְרַחֲיָצָה. אָבָל אִם אִינוּ
רֵאשׁוֹי, אִינוּ נוֹתֵן; וְאִם נָתַן, מִתֵּר לְטַלְטֵלוֹ בְּמִים הַמְּאֻסִּין שָׁבוּ:
שְׂאִין עוֹשִׂין גֵּרָף שְׁלֹרְעִי, לְכַתְּחָלָה.

כד. חֲבִית שֶׁלְטָבֵל שֶׁנִּשְׁבְּרָה, מִבִּיא כָּלִי וּמִנִּיחַ תַּחְתֶּיהָ: הוֹאִיל
וְאִם עָבַר וְתִקְנוּ, מִתֵּקֵן הָרִי הוּא כְּמִתְקֵן. וְנוֹתְנִין כָּלִי תַּחַת הַנֵּר
לְקַבֵּל נִיצוּצוֹת, מִפְּנֵי שְׂאִין בָּהֵן מִמַּשׁ, וּמִתֵּר לְטַלְטֵל הַכָּלִי.
קוֹרָה שֶׁנִּשְׁבְּרָה אֵין סוֹמְכִין אוֹתָהּ בְּסִפָּל, אוֹ בְּאַרוּכוֹת הַמָּטָה:
אִלּוּ אִם כֵּן הָיוּ רוֹחִים, וְכָל זְמַן שִׁיַּחֲפֵץ יִטְלֵם כְּדִי שְׁלֹא יִבְטֵל

כלי מהכנו. ופורסין מחצלת על גבי אבנים בשבת; או על גבי פורת דבורים בחמה מפני החמה, ובגשמים מפני הגשמים ובלבד שלא יתכון לצוד: שהרי נוטלה בכל עת שירצה. וכופין את הסל בשבת לפני האפרוחים, בשביל שיעלו עליו ויירדו שהרי מתר לטלטלו, כשירדו מעליו. וכן כל כיוצא בזה.

כה. בהמה שנפלה לבור או לאמת המים אם יכול לתן לה פרנסה במקומה, מפרנסין אותה עד מוצאי שבת. ואם לאו, מביא כרים וכסתות ומניח תחתיה; ואם עלתה, עלתה: ואף על פי שבטל כלי מהכנו, שהרי משליכו לבור לתוך המים מפני צער בעלי חיים, לא גזרו. ואסור להעלותה, בידו. וכן אין עוקרין בהמה חיה ועוף בחצר, אבל דוחין אותן עד שיכנסו; ומדדין עגלים וסוּיחים. תרנגלת שברחה, אין מדדין אותה, מפני שהיא נשמטת מן היד, ונמצאו אנפיה נתלשין; אבל דוחין אותה, עד שתכנס.

הלכות שבת פרק כו

א. כל כלי האורג, וחבלים וקנים שלו מתר לטלטלן ככלי שמלאכתו לאסור: חוץ מכבד העליון וכבד התחתון לפי שאינן נטלין, מפני שהן תקועין. וכן העמודים שלאורג אסור לטלטלן, שמא יתקן הגמות שלהן. ושאר כלי האורג, מתרין.

ב. מכבדות שלתמרה, וכיוצא בהן שמכבדין בהן הקרקע הרי הן ככלי שמלאכתו להתר, שהרי מתר לכבד בשבת. לבנים שנשארו מן הבנין הרי הן ככלי שמלאכתו להתר, מפני שראויין להסב עליהן, שהרי שפין אותן, ומתקנין אותן; ואם צבר אותן הרי הקצם, ואסור לטלטלם.

ג. חרס קטנה מתר לטלטלה אפלו ברשות הרבים, הואיל וראויה היא בחצר לכסות בה פי כלי קטן. מגופת חבית שנתפתתה היא ושבריה, מתר לטלטלה; ואם זרקה לאשפה מבעוד יום, אסור לטלטלה. כלי שנתרעע לא יתלש ממנו חרס לכסות בו, או לסמך בו.

ד. מתר להכניס לבית הפסא, שלוש אבנים מקרזלות לקנח בהן; וכמה שעורן, כמלוא היד. אבל אדמה שהיא קרובה להתפרך, אסור לטלטלה לקנח בה. ומתר להעלות האבנים לגג, לקנח בהן; ירדו עליהן גשמים, ונשתקעו בטיט אם רשומן נפר, מתר לטלטלן. אבן שיש עליה טנוף, שודאי לקנוח היא מתר לטלטלה, ואפלו היא גדולה.

ה. היה לפניו צרור וחרס, מקנח בצרור; ואם היה החרס מאגני פלים, מקנח בחרס. היו לפניו צרור ועשבים אם היו עשבים רפים, מקנח בהן; ואם לאו, מקנח בצרור.

ו. שירי מחצלאות שבלו הרי הן ככלי שמלאכתו להתר, מפני שראויין לכסות בהן הטנוף; אבל שירי בגדים שאין בהן שלוש על שלוש אסור לטלטלן, שאינן ראויין לא לעניים ולא לעשירים. שברי תנור מתר לטלטלן, והרי הן ככל הפלים שמלאכתן להתר. פירה שנשמטה אחת מירכותיה אסור לטלטלה, שמא יתקע.

ז. סֶלֶם שְׁלַעֲלִיָּה אָסוּר לְטַלְטֵלוֹ, שְׂאִין עָלָיו תּוֹרַת כָּלִי.
וְשִׁלְשׁוּבָךְ, מִתֵּר לְהַטּוֹתוֹ; אֲבָל לֹא יוֹלִיכּוּ מִשׁוּבָךְ לְשׁוּבָךְ שְׁלֹא
יַעֲשֶׂה כְּדֶרֶךְ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בַּחֵל, וַיְבֹא לְצוּד. קִנְהָ שְׁמוּסְקִין
בּוֹ הַזֵּיתִים אִם יֵשׁ עָלָיו תּוֹרַת כָּלִי, הֲרִי הוּא כָּכִלִי שְׁמִלְאֲכָתּוֹ
לְאָסוּר; קִנְהָ שֶׁהִתְקִינוּ בַּעַל הַבַּיִת לְהִיּוֹת פּוֹתַח וְנוֹעֵל בּוֹ אִם יֵשׁ
תּוֹרַת כָּלִי עָלָיו, הֲרִי הוּא כָּכִלִי שְׁמִלְאֲכָתּוֹ לְהִתֵּר.

ח. דָּלַת שֶׁהָיָה לָהּ צִיר, אָף עַל פִּי שְׂאִין לָהּ עֵתָה צִיר, שֶׁהַכִּינָה
לְסֹתֶם בָּהּ מְקוֹם מְקַצָּה, וְהִיא נִגְרֶרֶת שְׁנוּטְלִין אוֹתָהּ וְסוֹתֶמֶין
בָּהּ, וְכֵן חֲדָקִים שְׁסוֹתֶמֶין בָּהֶן הַפְּרָצָה, וְכֵן מַחְצֵלֶת הַנִּגְרֶרֶת
בְּזִמָּן שֶׁקְשׁוּרִין וְתִלְוִיִּין בַּכּוֹתֵל, סוֹתֶמֶין בָּהֶן; וְאִם לֹא, אֵין
נוֹעֲלִין בָּהֶן. וְאִם הָיוּ גְבוּהִים מֵעַל הָאָרֶץ, נוֹעֲלִין בָּהֶן.

ט. דָּלַת שֶׁהִיא לֹחַ אֶחָד, שְׁשׁוּמְטִין אוֹתָהּ וְנוֹעֲלִין בָּהּ אִם
לֹא הָיָה לָהּ לְמַטָּה כֵּן כְּמוֹ אֶסְקָפָה, שְׁמוּכִיחַ עָלֶיהָ שֶׁהִיא כָּלִי
מוֹכֵן לְנַעֲיִלָּה אֵין נוֹעֲלִין בָּהּ; וְכֵן נִגֵּר שֵׁישׁ בְּרֹאשׁוֹ קְלִסְטָרָה,
שְׁמוּכַחַת עָלָיו שֶׁהוּא כָּלִי מוֹכֵן לְנַעֲיִלָּה, וְאֵינוּ קוֹרֶה כְּשָׂאֵר
הַקּוֹרוֹת נוֹעֲלִין בּוֹ בַּשַּׁבָּת.

י. נִגֵּר שְׂאִין בְּרֹאשׁוֹ קְלִסְטָרָה אִם הָיָה קָשׁוּר וְתִלְוִי בַּדָּלַת,
נוֹעֲלִין בּוֹ; וְכֵן אִם הָיָה נָטֹל, וְאֶגוּדוֹ עִמּוֹ. אֲבָל אִם הָיָה אֶגּוּדוֹ
קָבוּעַ בַּדָּלַת, וְהָיָה הַנִּגֵּר נִשְׁמָט כְּמוֹ קוֹרֶה, וּמִנִּיחִין אוֹתוֹ בְּזוּיָת,
וְחוֹזְרִין וְנוֹעֲלִין בּוֹ בַּעַת שְׁרוּצִין הֲרִי זֶה אָסוּר לְנַעֵל בּוֹ: שְׂאִין
עָלָיו תּוֹרַת כָּלִי, וְאֵינוּ אֶגּוּד, וְאֵין בּוֹ אֶגֶד לְהוֹכִיחַ עָלָיו.

יא. מְנוּרָה שֶׁלְּחִלּוּת, בֵּין גְּדוּלָּה בֵּין קִטְנָה אֵין מְטַלְטֵלִין אוֹתָהּ,
שְׁמָא יַחֲזִירָהּ בַּשַּׁבָּת. הָיוּ בָּהּ חֲדָקִים, וְהִיא נִרְאִית כְּבַעֲלַת
חִלּוּת אִם הָיְתָה גְּדוּלָּה הַנִּשְׁטֵלֶת בְּשֵׁתֵי יָדַיִם, אָסוּר לְטַלְטֵלָהּ;
הָיְתָה קִטְנָה מִזֹּו, מִתֵּר לְטַלְטֵלָהּ.

יב. מְנַעֵל שֶׁעַל גִּבֵּי הָאֲמוּם, שׁוּמְטִין אוֹתוֹ בַּשַּׁבָּת. מְכַבֵּשׁ
שְׁלִבְעָלִי בָתִּים מִתִּירִין, אֲבָל לֹא כּוֹבְשִׁין; וְשִׁלְכּוּבְסִין לֹא יִגַּע
בּוֹ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְקַצָּה מַחֲמַת חֲסֵרוֹן פִּיס. וְכֵן גִּזִּי צֹמֵר אֵין
מְטַלְטֵלִין אוֹתָן, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְקַפִּיד עָלֵיהֶן; לְפִיכָךְ אִם יַחֲדָן
לְתַשְׁמִישׁ, מִתְּרִין. וְהַשְׁלַחִין מִתֵּר לְטַלְטֵלָן, בֵּין הָיוּ שְׁלִבְעָל
הַבַּיִת אוֹ שְׁלֹא־מֵן: מִפְּנֵי שְׂאֵינוּ מְקַפִּיד עָלֵיהֶם.

יג. כָּל דָּבָר מְטַנֵּף, כְּגוֹן רָאִי וְקִיא וְצוֹאָה וְכִיּוּצָא בָּהֶן אִם הָיוּ
בְּחֶצֶר שְׁיוֹשְׁבֵין בָּהּ, מִתֵּר לְהוֹצִיאָן לְאַשְׁפָּה אוֹ לְבֵית הַכֶּסֶּא; וְזֶה
הוּא הַנִּקְרָא גֵרֶף שְׁלָרְעִי. וְאִם הָיוּ בְּחֶצֶר אַחֲרַת כּוֹפִין עָלֵיהֶן
כָּלִי, כְּדִי שְׁלֹא יֵצֵא הַקֶּטֶן וַיִּתְּלַכֵּל בָּהֶן. רַק שֶׁעַל הַקֶּרֶקַע
דוֹרְסוֹ לְפִי תִמּוֹ, וְהוֹלֵךְ. וּמְטַלְטֵלִין כְּנוֹנָא, מִפְּנֵי אֶפְרוֹ, אָף
עַל פִּי שֵׁישׁ עָלָיו שְׁבָרֵי עֲצִים, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּגֵרֶף שְׁלָרְעִי. וְאֵין
עוֹשִׂין גֵרֶף שְׁלָרְעִי לְכַתְּחֻלָּהּ, בַּשַּׁבָּת; אֲבָל אִם נַעֲשֶׂה מֵאֱלִיוֹ, אוֹ
שֶׁעָבַר וַעֲשֶׂהוּ מוֹצִיאִין אוֹתוֹ.

יד. שֶׁמֶן שְׁיוּצָא מִתַּחַת הַקּוֹרֶה שְׁלִבֵּית הַבַּד בַּשַּׁבָּת, וְכֵן תְּמָרִים
וְשִׁקְדִים הַמוֹכְנִים לְסַחֲרָהּ מִתֵּר לְאַכְלָם בַּשַּׁבָּת; וְאֶפְלוֹ אוֹצֵר
שְׁלִתְבוּאָה, אוֹ תְּבוּאָה צְבוּרָה מִתְּחִיל לְהַסְתַּפֵּק מִמֶּנָּה בַּשַּׁבָּת:
שְׂאִין שֵׁם אֶכֶל שֶׁהוּא מְקַצָּה בַּשַּׁבָּת כָּלִל, אֲלֹא הַכֹּל מוֹכֵן הוּא.
חוּץ מִגְרָגְרוֹת וְצִמּוּקִין שְׁבִמְקַצָּה, בְּזִמָּן שְׁמִיבְשִׁים אוֹתָם;
הוֹאִיל וּמִסְרִיחוֹת בְּנֵתִים, וְאֵינָם רְאוּיִין לְאַכִּילָה הֲרִי הֵן אָסוּרִין
בַּשַּׁבָּת, מִשּׁוֹם מְקַצָּה. חֲבִית שֶׁנִּתְגַּלְתָּהּ, וְאַבְטִיחַ שֶׁנִּשְׁבְּרָה אָף
עַל פִּי שְׂאֵינָן רְאוּיִין לְאַכִּילָה, נוֹטֵלָן וּמִנִּיחִין בְּמְקוֹם הַמְּצָנֶע.

פּיוצא בּו, קָמיעַ שְׁאינו מְמַחֵה אֶף עַל פִּי שְׁאִין יוֹצֵאִין בּו, מְטַלְטֵלִין אוֹתוֹ. מוֹתֵר הַשֶּׁמֶן שֶׁבִּנְר, וְשֶׁבִקְעָרָה שֶׁהַדְּלִיקוּ בָּהֶן בְּאוֹתָהּ שֶׁבֶת אָסוּר לְהִסְתַּפֵּק מִמֶּנּוּ בְּאוֹתָהּ שֶׁבֶת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְקַצֵּה מַחֲמַת אָסוּר.

זו. אוֹצֵר שֶׁלְתְּבוּאָה אוֹ שֶׁלְכֹדֵי יֵין אֶף עַל פִּי שֶׁמֶתֵר לְהִסְתַּפֵּק מִמֶּנּוּ, אָסוּר לְהִתְחִיל בּו לְפָנוּתוֹ אֲלֹא לְדַבֵּר מִצְוָה, כְּגוֹן שֶׁפָּנְהוּ לְהִכְנִסֵת אוֹרְחִין, אוֹ לְקַבֵּעַ בּו בֵּית הַמִּדְרָשׁ. וְכִיצַד מִפְּנֵין אוֹתוֹ: כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִמֶּלֶא אַרְבַּע אוֹ חֲמֵשׁ קָפוֹת, עַד שְׁגוּמְרִין; וְלֹא יִכְבְּדוּ קִרְקָעִיתוֹ שֶׁלְאוֹצֵר, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוּ, אֲלֹא נִכְנָס וְיוֹצֵא בּו, וְעוֹשֶׂה שְׁבִיל בְּרָגְלוֹ בְּכִנִּיסָתוֹ וּבִיציָאָתוֹ.

זו. כָּל שֶׁהוּא רָאוּי לְמֵאֲכָל בְּהֵמָה וְחִיָּה וְעוֹף הַמַּצּוּיִין, מְטַלְטֵלִין אוֹתוֹ בְּשֶׁבֶת. כִּיצַד: מְטַלְטֵלִין אֶת הַתְּרֵמוֹס הַיָּבֵשׁ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מֵאֲכָל לְעִזִּים אֲבָל לֹא אֶת הַלֶּח; אֶת הַחֶצֶב, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מֵאֲכָל לְצִבָּאִים; אֶת הַחֶרְדֵּל, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מֵאֲכָל לְיוֹנִים; אֶת הָעֵצָמוֹת, מִפְּנֵי שֶׁהֵן מֵאֲכָל לְכָלְבִּים. וְכֵן כָּל הַקְּלָפִין וְהַגֶּרְעִין הָרְאוּיִין לְמֵאֲכָל בְּהֵמָה, מְטַלְטֵלִין אוֹתָן. וְשְׁאִינָן רְאוּיִין אוֹכֵל אֶת הָאֵכָל, וְזוֹרְקֵן לְאַחֲרֵיוֹ; וְאָסוּר לְטַלְטֵלָן. וּמְטַלְטֵלִין בְּשׁוֹר תְּפוּחַ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מֵאֲכָל לְחִיָּה. וּמְטַלְטֵלִין בְּשׁוֹר חֵי, בֵּין תֶּפֶל בֵּין מְלִיחַ, מִפְּנֵי שֶׁרְאוּי לְאָדָם. וְכֵן, דָּג מְלִיחַ; אֲבָל הַתֶּפֶל, אָסוּר לְטַלְטֵלוֹ.

יז. אֵין מְטַלְטֵלִין שִׁבְרֵי זְכוּכִית, אֶף עַל פִּי שֶׁהֵן מֵאֲכָל לְנַעֲמִיּוֹת, וְלֹא חֲבִלֵי זְמוּרוֹת, אֶף עַל פִּי שֶׁהֵן מֵאֲכָל לְפִילִים, וְלֹא אֶת הַלוֹף, אֶף עַל פִּי שֶׁהוּא מֵאֲכָל לְעוֹרְבִים מִפְּנֵי שְׁאִין אֵלוֹ וְכִיוּצָא בָּהֶן מַצּוּיִין, אֲצֵל רֵב בְּנֵי אָדָם.

יח. חֲבִלֵי קֶשׁ וְחֲבִלֵי עֲצִים וְחֲבִלֵי זֶרֶדִין אִם הִתְקִינָן לְמֵאֲכָל בְּהֵמָה, מְטַלְטֵלִין אוֹתָן; וְאִם לֹאו, אֵין מְטַלְטֵלִין אוֹתָן. חֲבִלֵי סִיָּאָה וְאַזּוֹב וְקֶרְנִית הַכְּנִיסָן לְעֲצִים, אֵין מְסַתַּפֵּק מֵהֶם בְּשֶׁבֶת; לְמֵאֲכָל בְּהֵמָה, מְסַתַּפֵּק מֵהֶן. וְכֵן בְּאַמִּיתָא, וְכֵן בְּפִיגָם; וְכֵן בְּשָׂאֵר מִיַּי תְּבִלִין.

יט. אֵין גּוֹרְפִין מֵאֲכָל מִלִּפְנֵי הַפֶּטֶם, בֵּין בְּאַבּוֹס שֶׁלְכָלִי בֵּין בְּאַבּוֹס שֶׁלְקֶרְקַע; וְאֵין מְסַלְקִין לְצִדְדִין, מִפְּנֵי הָרְאִי: גִּזְרָה, שְׁמָא יִשּׁוּה גָמוֹת. וְנוֹטֵלִין מִלִּפְנֵי הַחֲמוֹר, וּמִנִּיחִין לִפְנֵי הַשּׁוֹר; אֲבָל אֵין נוֹטֵלִין מִלִּפְנֵי הַשּׁוֹר, וּמִנִּיחִין לִפְנֵי הַחֲמוֹר מִפְּנֵי שֶׁהֵמֵאֲכָל שֶׁלִּפְנֵי הַשּׁוֹר מְטַנֵּף בְּרִירוֹ, וְאֵין רָאוּי לְמֵאֲכָל בְּהֵמָה אַחֲרָת. וְכֵן עֲלִים שְׁרִיחָם רָע וּמָאוֹס, וְאֵין הַבְּהֵמָה אוֹכֵלָתָן אָסוּר לְטַלְטֵלָן. לְפִיכָף תִּלִּי שֶׁלְדָגִים, אָסוּר לְטַלְטֵלוֹ; וְשֶׁלְבָשָׁר, מִתֵּר. וְכֵן כָּל פִּיוצָא בְּזֵה.

כ. אֶף עַל פִּי שֶׁאָסוּר לְטַלְטֵל אֶת הַמֵּת בְּשֶׁבֶת, סָכִין אוֹתוֹ וּמְדִיחִין אוֹתוֹ וּבִלְבָד, שֶׁלֹא יִזְיֹזוּ בּו אֶבֶר. וְשׁוּמְטִין אֶת הַפֶּר מִתַּחְתּוֹ, כְּדִי שִׁיְהִיָּה מְטֵל עַל הַחוּל, בְּשֶׁבִיל שִׁימְתִין. וּמִבִּיאִין כָּלִי מִקָּר וּכְלִי מִתְּכוּת, וּמִנִּיחִין לוֹ עַל כְּרִסּוֹ, כְּדִי שֶׁלֹא תִפּוּחַ; וּפּוֹקְקִין אֶת נִקְבָיו, שֶׁלֹא יִכְנָס בָּהֶן הָרוּחַ. וְקוֹשְׁרִין אֶת הַלְחִי לֹא שִׁיעֲלָה, אֲלֹא שֶׁלֹא יוֹסִיף; וְאֵין מְאַמְצִין אֶת עֵינָיו בְּשֶׁבֶת.

כא. מֵת הַמָּטֵל בְּחֵמָה מְנִיחַ עָלָיו כֶּכָר אוֹ תִינוֹק, וּמְטַלְטֵלוֹ. וְכֵן אִם נִפְלָה דִלְקָה בְּחֶצֶר שִׁישׁ בֵּה מֵת, מְנִיחַ עָלָיו כֶּכָר אוֹ תִינוֹק; וְאִם אֵין שָׁם כֶּכָר וְלֹא תִינוֹק, מְצִילִין אוֹתוֹ מִן הַדִּלְקָה מִכָּל מְקוֹם שְׁמָא יָבוֹא לְכַבּוֹת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא בָהוּל עַל מָתוֹ שֶׁלֹא

יִשְׂרָאֵל. וְלֹא הִתִּירוּ לְטַלְטֵל בְּכֶכֶר אוֹ תִינוֹק, אֲלָא לְמַת בְּלָבָד, מִפְּנֵי שְׂאֲדָם בְּהוֹל עַל מֵתוֹ.

כב. הָיָה מְטֵל בַּחֲמָה, וְאֵין לָהֶם מְקוֹם לְטַלְטְלוֹ, אוֹ שְׁלֹא רָצוּ לְהִזְיֹז מִמְּקוֹמוֹ בְּאֵין שְׁנֵי בְּנֵי אָדָם, וְיוֹשְׁבִים מְשֻׁנֵּי צִדְדֵיּוֹ; חֵם לָהֶם מְלֻמָּטָה, זֶה מְבִיא מְטָתוֹ וְיוֹשֵׁב עָלֶיהָ, וְזֶה מְבִיא מְטָתוֹ וְיוֹשֵׁב עָלֶיהָ; חֵם לָהֶם מְלֻמָּעָלָה, זֶה מְבִיא מַחְצָלַת וּפּוֹרֵס עַל גִּבּוֹ, וְזֶה מְבִיא מַחְצָלַת וּפּוֹרֵס עַל גִּבּוֹ; זֶה זֹקֵף מְטָתוֹ וְהוֹלִיךְ לוֹ, וְזֶה זֹקֵף מְטָתוֹ וְהוֹלִיךְ לוֹ: וְנִמְצָאָת מַחְצָה עֲשׂוּיָה מֵאֲלִיָּה שְׁהָרִי מַחְצָלַת זֶה וּמַחְצָלַת זֶה, גִּגִּיָּהֶן סְמוּכוֹת זוֹ לְזוֹ; וּשְׁנֵי קְצוֹתֵיהֶם עַל הַקֶּרֶקַע, מְשֻׁנֵּי צִדֵּי הַמֵּת.

כג. מֵת שֶׁהִסְרִיחַ בַּבַּיִת, וְנִמְצָא מִתְבַּזֶּה בֵּין הַחַיִּים, וְהֵם מִתְבַּזִּים מִמֶּנּוּ מִתֵּר לְהוֹצִיאוֹ לְכַרְמְלִית: גְּדוֹל כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת, שְׁדוּחָה אֶת לֹא תַעֲשֶׂה שְׁבִתוֹרָה, שֶׁהוּא "לֹא תִסּוֹר, מִן-הַדָּבָר אֲשֶׁר-יִגִּידוּ לָךְ" (דְּבָרִים יז,יא). וְאִם הָיָה לָהֶן מְקוֹם אַחֵר לְצִאָת לוֹ, אֵין מוֹצִיאִין אוֹתוֹ אֲלָא מִנִּיחִין אוֹתוֹ בְּמְקוֹמוֹ, וְיוֹצֵאִין הֵם.